

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

123. SESJA PLENARNA W DNIACH 11 I 12 MAJA 2017 R.

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Biała księga Komisji w sprawie przyszłości Europy – refleksje i scenariusze dla UE-27 do 2025 r.

(2017/C 306/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

1. Odnotowuje, że opracowana przez Komisję Europejską „Biała księga w sprawie przyszłości Europy – refleksje i scenariusze dla UE-27 do 2025 r.” jest jednym z ważnych przyczynków do obecnej rundy debat w sprawie przyszłego rozwoju Unii, która musi przynieść wymierne wyniki przed europejskimi wyborami w czerwcu 2019 r., a także w dalszej perspektywie.
2. Przyjmuje z zadowoleniem deklarację rzymską, której sygnatariusze stwierdzają: „Będziemy działać razem na poziomie, na którym działania rzeczywiście odniosą skutek, bez względu na to, czy miałyby to być poziom Unii Europejskiej, poziom krajowy, regionalny czy lokalny, oraz w duchu zaufania i lojalnej współpracy, zarówno pomiędzy samymi państwami członkowskimi, jak i między nimi a instytucjami UE, zgodnie z zasadą pomocniczości”.
3. Zobowiązuje się do bezwarunkowego poszanowania podstawowych wartości, jakimi są godność ludzka, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, a także do poszanowania celów UE, w tym dążenia do tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, tak jak to zdefiniowano w Traktatach i Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej;
4. Podkreśla, że rola zdecentralizowanych jednostek terytorialnych przewidziana w traktacie lizbońskim nie jest jeszcze realizowana zgodnie z podejściem faktycznie opartym na pomocniczości i udziale w europejskim procesie ustawodawczym. W związku z tym samorządy terytorialne nadal niemal zawsze są głównie odbiorcami końcowymi polityk wspólnotowych, a nie rzeczywistymi uczestnikami prac – w tym przede wszystkim prac legislacyjnych – nad ich kształtowaniem.
5. Przypomina, że polityka UE, a także jej instytucje, nie są celami samymi w sobie, lecz muszą służyć obywatelom, jeżeli mają zrealizować nadrzędne cele i wartości Unii Europejskiej. Podkreśla, że wspomniane instytucje i polityka oparte są na kompromisie, który jest niezbędny do zrównoważenia różnych interesów i poglądów oraz odzwierciedlenia wyniku procesów demokratycznych. W związku z tym oczekuje, że w poszukiwaniu jak najszerzego konsensusu nie przeważą kompromisy minimalistyczne, ale dążenie do rozwiązań politycznych opartych na solidarności wspólnotowej, która jest podstawową zasadą zjednoczonej Europy. Byłby to również sposób na przeciwstawienie się obecnemu sceptycyzmowi i na ożywienie zaufania obywateli do projektu europejskiego.
6. Wierzy, jako polityczne zgromadzenie przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych, że istotne jest, by podejmować decyzje na poziomie możliwie najbliższym obywatelom i by dzielić się suwerennością na szczeblu UE, tak by każdy obywatel UE miał większą możliwość kształtowania swego losu.

7. Zaznacza, że niezbędna jest gospodarcza, społeczna i terytorialna spójność w obrębie UE i podkreśla podstawowe znaczenie efektywnego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego dla zmniejszania różnic między regionami UE. Pod tym względem polityka spójności jest tą strategią, która w sposób najbardziej bezpośredni umożliwia władzom lokalnym i regionalnym udział w procesie integracji europejskiej i budowanie solidarności, jak również demonstrowanie korzyści z członkostwa w UE na poziomie lokalnym i regionalnym. Polityka spójności jest niezbędną polityką UE, charakteryzującą się szczególną europejską wartością dodaną. W związku z tym zdecydowanie odrzuca wszelkie scenariusze dla przyszłości UE, które ograniczałyby politykę spójności lub prowadziły do jej całkowitego zaprzestania, a także wyraża wielki niepokój z powodu tego, że w oficjalnym dokumencie Komisji mogłaby nawet być rozważana taka możliwość.

8. Traktuje przedstawione w białej księdze scenariusze jako sygnał alarmowy służący zwróceniu uwagi na zagrożenia i szanse stojące przed UE oraz ostrzeżeniu, że nie można traktować żadnej części unijnego dorobku prawnego jako danej raz na zawsze. Podkreśla, że debata w sprawie tempa bądź intensywności integracji europejskiej nie powinna odwracać uwagi od faktu, że prawdziwym wyzwaniem jest uniknięcie Europy wielu kierunków. Jest przekonany, że należy skupić się na jedności i poszanowaniu różnorodności i specyfiki lokalnej, które są potrzebne, by zapewnić zrównoważoną przyszłość wszystkim obywatelom UE.

9. Zaznacza, że jednym z unikalnych aspektów Unii Europejskiej jest jej struktura wielopoziomowego sprawowania rządów i ubolewa nad nieuwzględnieniem jej w białej księdze. Wyraża także ubolewanie, że w białej księdze nie przedstawiono terytorialnych konsekwencji różnych scenariuszy. Zwraca uwagę na fakt, że miasta i regiony cieszą się zasadniczo coraz większym zaufaniem obywateli, i uważa w związku z tym, że obywatele – wraz z ich nadziejami, oczekiwaniami i obawami – muszą znajdować się w centrum wszystkich działań politycznych. Podkreśla, że wszelkie dyskusje na temat przyszłości Unii Europejskiej oraz podjęte w ich następstwie reformy powinny mieć oddolny charakter i angażować wszystkie poziomy sprawowania rządów. Przypomina jednak, że wspólnotowe metody i zasady pracy powinny dominować nad podejściem międzyrządowym na wszystkich etapach unijnego procesu decyzyjnego.

10. Zgadza się co do priorytetowego znaczenia dziedzin wyodrębnionych w białej księdze i w deklaracji rzymskiej i jest głęboko przekonany, że Komisja Europejska – jako ponadnarodowa strażniczka Traktatów UE oraz instytucja, której powierzono zadanie wspierania ogólnego interesu Unii – powinna przedstawić szczegółowe propozycje dotyczące tych kwestii. KR jest gotów udzielić na nie politycznej odpowiedzi i przedłożyć propozycje z perspektywy lokalnej i regionalnej.

11. Aby umożliwić silniejszą europejską demokrację przedstawicielską i uczestniczącą, apeluje o przegląd i uproszczenie europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Podkreśla konieczność wprowadzenia obowiązku prawnego, by Komisja Europejska nie tylko zbadała udaną europejską inicjatywę obywatelską, która uzyskała 1 milion podpisów, ale także zainicjowała w jej sprawie debatę, po której następowaloby głosowanie w Radzie UE i w Parlamencie Europejskim, oraz sugeruje zbadanie innych możliwości ułatwienia korzystania z uczestnictwa w unijnym procesie decyzyjnym⁽¹⁾.

12. Zwraca uwagę na szereg następujących elementów o zasadniczym znaczeniu dla określenia wiarygodnego i ambitnego scenariusza dla przyszłości Unii Europejskiej z punktu widzenia regionów i miast:

12.1. aktywne obywatelstwo europejskie, w ramach którego wspiera się kontakty i współpracę z obywatelami i między nimi w celu propagowania tożsamości europejskiej i poczucia odpowiedzialności za projekt integracji europejskiej;

12.2. stosowanie zasad partnerstwa, wielopoziomowego sprawowania rządów i pomocniczości we wszystkich obszarach polityki, a także zachęcanie do współpracy między wszystkimi sektorami społeczeństwa, by budować bardziej demokratyczną, sprawniejszą i zreformowaną Unię;

12.3. wzmocnienie wymiaru społecznego UE i unii gospodarczej i walutowej; ma nadzieję, że wniosek ustawodawczy dotyczący europejskiego filaru praw socjalnych pozwoli na rozwiązanie problemu praw pracowniczych i mobilności pracowników na zmieniającym się rynku pracy, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady pomocniczości, i że wniosek ten nie będzie miał charakteru wyłącznie „prawa miękkiego” służącego jako uzupełnienie istniejącego dorobku prawnego, ale że będą to środki o takiej samej wadze, jak te przyjęte dla unii gospodarczej i walutowej; obywatele muszą mieć poczucie, że UE posiada silniejszy wymiar społeczny i jest w stanie rozwiązać ich problemy;

⁽¹⁾ Rezolucja „Poprawić funkcjonowanie Unii Europejskiej: Traktat z Lizbony i dalsze środki” (RESOL-VI/005).

12.4. w pełni rozliczalna i przejrzysta UE, w której obywatele są w stanie jasno rozpoznać, kto jest politycznie odpowiedzialny za decyzje podejmowane w Unii Europejskiej i w której wszystkie szczeble sprawowania rządów ponoszą wspólną odpowiedzialność za podejmowanie i realizację decyzji;

12.5. kompleksowa, odpowiednio finansowana, długoterminowa i wiarygodna strategia mająca na celu osiągnięcie i wzmocnienie podstaw spójności gospodarczej i społecznej oraz konwergencji terytorialnej w UE, jak również zapewnienie pozytywnej konwergencji społecznej, której kamieniem węgielnym jest bezpieczeństwo ludzi, z uwzględnieniem w programach unijnych celów zrównoważonego rozwoju ONZ w perspektywie krótko- i średnioterminowej i prowadzenie działań zgodnie z parametrami programu działań do 2030 r.;

12.6. większe zaangażowanie regionów w europejski proces decyzyjny – w proces opracowania ustawodawstwa i podejmowania decyzji politycznych, jak i wdrażania i rozpowszechniania – który jest niezbędnym warunkiem pozytywnej i rzeczywistej integracji europejskiej oraz zwiększenia zaufania obywateli europejskich; w związku z tym, w perspektywie odnowienia europejskich ram politycznych i instytucjonalnych, należy również podjąć refleksję nad możliwością utworzenia izby legislacyjnej reprezentującej regiony i samorządy terytorialne;

12.7. UE socjalna propagująca równość kobiet i mężczyzn oraz równe prawa i równe szanse dla wszystkich; zwalczająca bezrobocie, dyskryminację, wykluczenie społeczne i ubóstwo; UE, w której młodzi ludzie otrzymują najlepszą edukację i wykształcenie oraz mogą studiować i znajdować zatrudnienie na całym kontynencie; UE chroniąca nasze dziedzictwo kulturowe i promująca różnorodność kulturową;

12.8. innowacyjna, cyfrowa i przedsiębiorcza Europa, w której miasta i regiony pełnią rolę katalizatorów i czynników umożliwiających tworzenie nowych miejsc pracy i trwałego wzrostu gospodarczego, zwłaszcza dla ludzi młodych;

12.9. budżet UE oparty na prawdziwych zasobach własnych, który będzie na miarę jej ambicji i będzie wzmacniał rolę inwestycji prywatnych i publicznych w pobudzaniu wzrostu gospodarczego i zwiększaniu zatrudnienia obywateli UE;

12.10. pogłębiona, sprawliwsza i sprzyjająca włączeniu społecznemu europejska unia walutowa, wyposażona w niezbędne instrumenty polityczne, aby zapobiec wstrząsom asymetrycznym i wspierać spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną, w tym zdolność fiskalną uzupełniającą budżet UE;

12.11. w pełni zintegrowany obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oparty na prawach podstawowych, pełnej swobodzie przemieszczania się, wspólnej ochronie granic zewnętrznych i wspólnej polityce azylowej oraz migracyjnej opartej na prawach człowieka i wspólnych zobowiązaniach, zwłaszcza wobec obecnego zjawiska imigracji;

12.12. zapewnienie pełnej przejrzystości i demokratycznej kontroli na wszystkich poziomach sprawowania rządów podczas kształtowania sprawliwych i zrównoważonych międzynarodowych umów handlowych;

12.13. wspólna polityka zagraniczna, sąsiedztwa i obrony w celu osiągnięcia globalnej stabilności oraz zaangażowanie w propagowanie wartości UE; otwartość na rozszerzenie w momencie spełnienia odpowiednich warunków – przy jednoczesnym uwzględnieniu zdolności UE do przyjmowania nowych państw;

12.14. UE bliska swoim obywatelom i będąca w stanie przekazać im swoje osiągnięcia i przyszłe wyzwania w jasny i zrozumiały sposób.

13. Zobowiązuje się do zaangażowania w oddolny proces w regionach oraz w mniejszych i większych miastach i wsiach w UE z obywatelami, przedstawicielami wyłonionymi w wyborach oraz innymi zainteresowanymi stronami, by w nadchodzących miesiącach określić ich potrzeby i oczekiwania wobec UE. Zaznacza, że wnioski z tego procesu, wraz z konkretnymi zaleceniami, zostaną uwzględnione w opinii KR-u „Rozważania od Europą: głos samorządów lokalnych i regionalnych na rzecz odbudowy zaufania do Unii Europejskiej”;

14. Wzywa Parlament Europejski do powtórzenia systemu głównych kandydatów (Spitzenkandidaten) w kontekście wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. oraz proponuje swą pomoc w podnoszeniu świadomości na temat tego systemu i jego znaczenia za pośrednictwem sieci polityków lokalnych i regionalnych.

15. Jest zdecydowany przyczynić się do przejrzystego i demokratycznego procesu reform instytucjonalnych i politycznych, w którego centrum znajdują się obywatele UE, i który uwzględnia unijne, krajowe, regionalne i lokalne poziomy sprawowania rządów, tak aby można było na czas przedstawić wyniki obywatelom przed wyborami europejskimi w 2019 r.

16. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne, jako szczebel najbliższy obywatelom i główny dostawca usług publicznych, powinny odgrywać bardziej znaczącą rolę w procesie decyzyjnym UE, jeśli UE ma nadal działać w obszarach kompetencji władz lokalnych i regionalnych. W związku z tym wzywa do tego, by przepisy wywierające wpływ na samorządy lokalne i regionalne musiały być zatwierdzane przez KR.

17. Przypomina, że niektóre zmiany, które obywatele mogą uznać za priorytet, mogą wymagać zmiany Traktatów, oraz podkreśla, że w takim przypadku należy zastosować metodę Konwentu, zgodnie z art. 48 ust. 3, zaś KR powinien mieć pełną reprezentację w takim Konwencie.

Bruksela, dnia 12 maja 2017 r.

Markku MARKKULA

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
